

**VYSVĚTLIVKA KE SPOLEČNÉMU RÁMCI FINANČNÍCH KOMPETENCÍ EU, OECD A
MEZINÁRODNÍ SÍTĚ PRO FINANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (INFE) PRO DOSPĚLÉ**

OBSAH

1.	ÚVOD	2
1.1.	Souvislosti a cíle rámce finančních kompetencí	2
1.2.	Možné případy použití.....	3
1.3.	Rozvoj rámce finančních kompetencí	4
2.	ŘÍZENÍ RÁMCE FINANČNÍCH KOMPETENCÍ	4
2.1.	Struktura rámce	4
2.1.1.	Tematická oblast 1: Peníze a transakce	5
2.1.2.	Tematická oblast 2: Plánování a řízení financí.....	6
2.1.3.	Tematická oblast 3: Riziko a výnosy.....	6
2.1.4.	Tematická oblast 4: Finanční prostředí	7
2.2.	Průřezové rozměry rámce.....	8
2.2.1.	Digitální finanční kompetence.....	8
2.2.2.	Kompetence v oblasti udržitelného financování	8
2.2.3.	Finanční odolnost	9
2.2.4.	Základní kompetence.....	9
2.3.	Nástroj pro filtrování kompetencí podle potřeb uživatele	10
3.	DALŠÍ KROKY	11
3.1.	Usnadnění zavádění rámce pro finanční kompetence pro dospělé.....	11
3.2.	Vytvoření rámce finanční způsobilosti pro děti a mládež (mladší 18 let)	11
4.	GLOSÁŘ POJMŮ.....	11

1. ÚVOD

1.1. Souvislosti a cíle rámce finančních kompetencí

Tento dokument představuje společný rámec finančních kompetencí EU, OECD a Mezinárodní síť pro finanční vzdělávání (INFE) pro dospělé. V akčním plánu unie kapitálových trhů¹ z roku 2020 se Evropská komise zavázala provést posouzení proveditelnosti vypracování rámce finančních kompetencí EU. Po zveřejnění výsledků posouzení proveditelnosti² v roce 2021 zahájila Komise a OECD-INFE (Mezinárodní síť OECD pro finanční vzdělávání) spolupráci na vytvoření **společných rámců finančních kompetencí EU, OECD a INFE pro dospělé**. Společný projekt byl zahájen na online konferenci dne 26. dubna 2021³. V roce 2022 bude rovněž zahájena práce na společném rámci pro mládež. Oba rámce vycházejí ze stávajících rámců základních finančních kompetencí OECD/INFE v oblasti finanční gramotnosti⁴ a aktualizují je o digitální finanční kompetence a kompetence v oblasti udržitelného financování důležité pro odolnost. Kompetence jsou v případě potřeby rovněž přizpůsobeny kontextu EU.

Finanční gramotnost znamená kombinaci finančního povědomí, znalostí, dovedností, postojů a chování nezbytných k tomu, aby bylo možné činit řádná finanční rozhodnutí a v konečném důsledku dosáhnout individuálního finančního blahobytu⁵. Cílem rámce finančních kompetencí EU, OECD a INFE pro dospělé je podporovat společné chápání finančních kompetencí dospělých mezi členskými státy a vnitrostátními orgány, vzdělávacími institucemi, průmyslem a jednotlivci. Kromě toho poskytuje základ pro koordinovanější přístup mezi tvůrci politik na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni. Prostřednictvím podpory úsilí o zlepšení finanční gramotnosti se rámec zaměřuje na to, aby přispěl k celkovému cíli zlepšení finančního blahobytu jednotlivců.

Rámec se zaměřuje na kompetence týkající se osobních financí a netýká se kompetencí, které jsou již zahrnuty v jiných stávajících rámcích, jako je Evropský rámec digitálních kompetencí pro občany (DigComp)⁶, Evropský rámec podnikatelských dovedností

---

¹ Unie kapitálových trhů pro občany a podniky – nový akční plán, COM/2020/590 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2020:590:FIN>

² Společná zpráva EU, OECD a INFE o výsledcích posouzení proveditelnosti pro vytvoření rámce finančních kompetencí v EU: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/210408-report-financial-competence-framework_en.pdf, duben 2021.

³ https://ec.europa.eu/info/events/finance-210426-eu-financial-competence-framework_en

⁴ Rámec kompetencí G20/OECD INFE pro finanční gramotnost dospělých (ve věku 18+): <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Adults.pdf> a rámec kompetencí OECD/INFE pro finanční gramotnost mládeže (ve věku 15 až 18 let): <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/Core-Competencies-Framework-Youth.pdf>

⁵ Doporučení Rady OECD pro finanční gramotnost, 29. října 2020; <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0461>. Tato definice je v souladu s definicí „kompetence“ uvedenou v doporučení Rady EU; doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG

⁶ [DigComp | Vědecké centrum EU \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/digcomp/)

(EntreComp)⁷ a rámec kompetencí OECD/INFE pro finanční gramotnost mikropodniků a malých a středních podniků⁸, ale spíše je doplňuje.

Rámec finančních kompetencí EU, OECD a INFE je k dispozici pro dobrovolné zavádění v EU ze strany veřejných orgánů, soukromých subjektů a občanské společnosti. Tento rámec by mohl být použit na podporu rozvoje vnitrostátních politik a iniciativ v oblasti finanční gramotnosti.

Přesněji řečeno, rámec není zamýšlen jako učební osnova, ale spíše jako koncepční základ pro vytváření různých politik a opatření v oblasti finančního vzdělávání. Rámec poskytuje soubor kompetencí založených na výsledcích, které lze využít k:

- podpoře **rozvoje, provádění a aktualizace vnitrostátních strategií finanční gramotnosti**,
- podpoře **navrhování programů finančního vzdělávání a vývoje učebních materiálů a nástrojů finančního vzdělávání**. Mohl by rovněž podpořit začlenění finančního vzdělávání do učebních osnov pro vysokoškolské instituce, poskytnout informace pro koncepci odborné přípravy učitelů pro dospělé a podpořit učební materiály a programy speciálně navržené tak, aby pomáhaly finančně zranitelným skupinám. Mohl by podpořit i pořádání soukromých nebo veřejných osvětových kampaní a
- usnadnění **posuzování úrovně finanční gramotnosti a hodnocení iniciativ v oblasti finanční gramotnosti**. Může například sloužit jako základ pro vypracování ukazatelů finanční gramotnosti, které by mohly posoudit účinnost vnitrostátních iniciativ v oblasti finanční gramotnosti.

Jak je popsáno v oddíle 2.3, rámec je k dispozici ve dvou verzích: tisknutelná verze ve Wordu, která obsahuje všechny kompetence, a verze v Excelu, která uživatelům umožňuje procházet a filtrovat kompetence tohoto rámce podle svých potřeb.

1.2. Možné případy použití

Při používání rámce pro rozvoj politik a iniciativ může být potřeba, aby tvůrci politik a programů určili výběr nejdůležitějších kompetencí v rámci pro tvorbu programů, zdrojů a nástrojů, které jsou přizpůsobeny konkrétním potřebám účastníků. Tento rámec je nástrojem na podporu tvůrců politik a odborníků z praxe při vytváření jejich vlastních politik a programů, nikoli učebních osnov, ale může být snadno přizpůsoben potřebám konkrétních životních situací nebo cílových skupin.

Například, **budoucí uživatelé rámce si budou moci vybrat a získat nejdůležitější kompetence pro určité konkrétní „životní etapy“**. Osoba, která pobírá svůj první plat, bude potřebovat získat soubor kompetencí týkajících se finančních záznamů (archivování výplatních pásek pro budoucí použití), spoření (pochopení důležitosti pravidelného ukládání peněz) a důchodu (pochopení důležitosti důchodového plánování od mladého věku). Dalším příkladem je uzavření hypotéky na nákup první nemovitosti: toto důležité finanční rozhodnutí předpokládá pochopení hlavních rysů hypotéky jako finančního

⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>

⁸ <https://www.oecd.org/finance/financial-education/OECD-INFE-core-competencies-framework-on-financial-literacy-for-MSMEs.pdf>

produktu a pochopení finančních důsledků tohoto závazku, včetně dopadu na budoucí disponibilní příjem, a důsledků nesplácení úvěru (např. exekuce).

Dalším možným využitím rámce může být výběr a výtah nejdůležitějších kompetencí pro určité konkrétní cílové skupiny, například ženy, seniory, mladé lidi, nízkopříjmové skupiny nebo jiné skupiny, které mohou být finančně zranitelné. Stanovení priorit konkrétních cílových skupin pro provádění rámce v přizpůsobené odborné přípravě se bude pravděpodobně v jednotlivých členských státech do určité míry lišit a bude záviset na místních (vnitrostátních nebo regionálních) podmínkách.

1.3. Rozvoj rámce finančních kompetencí

Úspěch rámce finančních kompetencí EU, OECD a INFE bude záviset na schopnosti dosáhnout společného porozumění a ochoty členských států a zúčastněných stran tento rámec používat s cílem poskytnout podklad pro politiky a iniciativy v oblasti finanční gramotnosti a přispívat k nim. **Proto bylo nezbytné zapojit již od rané fáze instituce a organizace, které budou tento rámec v konečném důsledku využívat.** Proto členské státy a zúčastněné strany hrály v celém vývoji rámce klíčovou úlohu:

- Na podporu rozvoje rámce kompetencí byla zřízena specializovaná podskupina **vládní expertní skupiny EU pro retailové finanční služby**. Podskupinu tvoří odborníci z vnitrostátních orgánů odpovědných za politiky v oblasti finanční gramotnosti. Někteří členové podskupiny jsou rovněž členy OECD/INFE. Podskupina vládní expertní skupiny EU pro retailové finanční služby se v období od června 2021 do prosince 2021 sešla pětkrát, aby rámec vypracovala.
- Kromě toho byla v říjnu 2021 uspořádána **technická diskuse s odborníky** s cílem prozkoumat použitelnost návrhu rámce kompetencí mezi odborníky (pedagogy pro dospělé, spotřebitelskými organizacemi a zástupci průmyslu, kteří se podílejí na programech finanční gramotnosti) a určit, zda a jak by bylo možné tento rámec revidovat, aby byl uživatelsky přívětivější a snadněji se prováděl v konkrétních vzdělávacích iniciativách.

2. ŘÍZENÍ RÁMCE FINANČNÍCH KOMPETENCÍ

2.1. Struktura rámce

Společný rámec finančních kompetencí EU, OECD a INFE rozděluje kompetence do čtyř tematických oblastí: **peníze a transakce, plánování a řízení financí, rizika a výnosy a finanční prostředí**⁹. Tyto tematické oblasti byly poté dále rozděleny do témat a podtémat.

U každé kompetence se zvažují tři rozměry: **i) povědomí/znalosti/pochopení; ii) dovednosti/chování a iii) důvěra/motivace/postoje**. První rozměr – **povědomí/znalosti/pochopení** zahrnuje kompetence, které souvisejí se znalostními nebo informačními aspekty (znát určité informace nebo být obeznámen s určitým tématem). Druhý rozměr – **dovednosti/chování** popisuje kompetence související s činnostmi a dovednostmi, jejichž cílem je zlepšit finanční blahobyt jednotlivců. Třetí kategorie –

---

⁹ Tato struktura je v souladu s předchozím rámcem kompetencí OECD/INFE pro dospělé.

důvěra/motivace/postoje se snaží podchytit interní rozhodování, které podporuje finanční chování nebo mu brání za účelem dosažení nebo udržení finančního blahobytu.

Obrázek 2.1 poskytuje schematické znázornění a příklad toho, jak jsou v rámci uspořádány jednotlivé tematické oblasti a rozměry. Je důležité brát v úvahu, že řada kompetencí může být důležitá v různých tematických oblastech a že se neopakují, aby se zabránilo překrývání.

Oblast obsahu	Peníze a transakce							
Téma	Peníze a měny		Příjmy		Ceny, nákupy a platby		Finanční záznamy a smlouvy	
Podtéma	...	...	...	...	...	...	...	...
Povědomí, znalosti a pochopení	x	x	x	x	x	x	x	x
Dovednosti a chování	x		x		x	x		x
Důvěra, motivace a postoje			x	x		x	x	

x Kompetence

Obrázek 2.1: Schematické znázornění kompetencí v tematické oblasti „Peníze a transakce“.

2.1.1. Tematická oblast 1: Peníze a transakce

Tato tematická oblast zahrnuje znalosti, dovednosti a postoje týkající se: různých forem peněz a měn, příjmů, cen, plateb a nákupů a důležitosti finančních záznamů a smluv.

Hlavním cílem této tematické oblasti je stanovit a určit kompetence nezbytné pro pochopení různých charakteristik peněz, jak je získat jako příjem, jak je směnit za zboží a služby, a význam evidence a vedení záznamů o tom, jak jsou peníze získávány a směňovány.

Tato témata obsahují některé z nejzákladnějších a nejzásadnějších kompetencí. Pochopení charakteristik peněz je velmi důležité, neboť peníze jsou základem finančního blahobytu a mohou mít různou podobu. *Kompetence související s příjmy* jsou zásadní pro finanční odolnost a jsou důležité pro řadu dalších kompetencí, jako je tvorba rozpočtu, spoření a odchod do důchodu.

Kompetence v oddíle o *cenách, nákupech a platbách* se zaměřují na oblasti týkající se směny peněz za služby a produkty a převádění peněz. Jednotlivec s těmito kompetencemi bude usilovat o co nejvýhodnější ceny za produkty a služby a o nejúčinnější způsoby jejich nákupu.

Poslední oddíl se týká *finančních smluv a záznamů*, které jsou zásadní pro evidenci finančních transakcí a smluv uzavřených jednotlivcem. Kompetence v tomto oddíle se

týkají znalostí souvisejících s vyžadováním finančních záznamů a smluv, jejich evidencí a porozuměním jim.

2.1.2. Tematická oblast 2: Plánování a řízení financí

Tato tematická oblast zahrnuje znalosti, dovednosti a postoje související s tvorbou rozpočtu, správou příjmů a výdajů, úsporami, investováním, dlouhodobějším plánováním, odchodem do důchodu, úvěrem, dluhem a řízením dluhu.

Hlavním cílem této tematické oblasti je stanovit kompetence pro *řízení finanční situace* jednotlivce nebo domácnosti v krátkodobém a dlouhodobém horizontu. Patří sem nejen každodenní správa příjmů a výdajů, ale také plánování do budoucna; týká se to kompetencí souvisejících jak s úsporami a investicemi, tak s řízením úvěrů a dluhů.

Správa příjmů a výdajů se opírá o tvorbu rozpočtu a přesnou správu příchozích a odchozích peněz. Kompetence v oblasti tvorby rozpočtu a správy příjmů a výdajů věnují zvláštní pozornost důležitosti plánování a udržování kontroly nad přítoky a odtoky peněžních prostředků. Rovněž zdůrazňují, jak může pomoci využívání rozpočtových nástrojů.

Důležitými aspekty plánování a řízení financí je také *spoření nebo investování*. Tato tematická oblast zahrnuje kompetence, jež zdůrazňují význam ukládání finančních prostředků, jak to provést a jaké druhy produktů lze k tomuto cíli použít. Kromě toho sem patří i základy investování, diverzifikace a provádění udržitelných investic.

Aby jednotlivec dosáhl finančního blahobytu, neměl by se omezit na krátkodobé úvahy, ale zohledňovat dlouhodobé finanční potřeby. Tato tematická oblast proto zahrnuje i kompetence související s *odchodem do důchodu, dlouhodobým plánováním a budováním aktiv*.

A konečně, poslední oddíly v této tematické oblasti se zaměřují na řízení úvěrů a dluhů. Cílem kompetencí v těchto oddílech je informovat jednotlivce o pozitivních a negativních aspektech úvěrů, kdy je vhodné požádat o úvěr, jak se vyhnout finančním potížím souvisejícím s dluhem a jak překonat situace nadměrného zadlužení.

2.1.3. Tematická oblast 3: Riziko a výnosy

Tato tematická oblast zahrnuje znalosti, dovednosti a postoje související s určováním rizik, finanční záchrannou sítí, pojištěním a vyvážením rizik a výnosů.

Cílem této tematické oblasti je zabývat se kompetencemi, které souvisejí s posuzováním rizik, pochopením toho, jak tato rizika zmírnit prostřednictvím pojištění a finančních záchranných sítí, a pochopením kompromisů spojených s převzetím rizika.

Řádné určení rizik je důležité pro finanční blahobyt jednotlivce, neboť znalost rizik má zásadní význam při přijímání finančních a jiných rozhodnutí. Kompetence v prvním oddíle se týkají základních prvků a zdrojů rizika, včetně rizik spojených s finančními produkty a rizik, která mohou být zajištěna a pojištěna.

V závislosti na preferencích a okolnostech lidí může být rovněž důležité rizika zmírnit. Tento oddíl se proto zabývá kompetencemi souvisejícími s finančními záchrannými sítěmi a pojištěním. Tyto kompetence mohou pomoci snížit riziko i neočekávané negativní otřesy, jež mohou mít dopad na finanční blahobyt.

Riziko je rovněž základním pojmem v oblasti investic, neboť vyšší očekávaná nebo požadovaná návratnost obvykle vede k vyššímu riziku. Tento oddíl se proto zabývá rovněž kompetencemi v oblasti investic.

2.1.4. Tematická oblast 4: Finanční prostředí

Tato tematická oblast zahrnuje znalosti, dovednosti a postoje týkající se regulace a ochrany spotřebitele, práva a povinnosti spotřebitelů, využívání finančního vzdělávání, finančních informací a finančního poradenství, finanční produkty a služby, podvodné nabídky a podvody, pochopení daní a veřejných výdajů a vnější vlivy na finanční rozhodnutí.

Tato tematická oblast zahrnuje charakteristiky a vlastnosti finančního světa. První soubor kompetencí se týká ochrany spotřebitele a práv a povinností spotřebitelů. Pravidla na ochranu spotřebitele pomáhají spotřebitelům zachovat si finanční blahobyt. Jednotlivci by si měli být vědomi povinností, které při nákupu produktů nebo služeb přebírají.

Je důležité, aby dospělí měli přístup k důvěryhodným finančním informacím, vzdělávání a poradenství. Kompetence v tomto oddíle zahrnují kompetence související se schopností nalézt tyto informace z ověřených zdrojů, úlohou finančního vzdělávání, jakož i s tím, kdy a kde požádat o finanční poradenství.

Finanční prostředí je do značné míry ovlivněno dostupnými finančními produkty a službami. Skupina kompetencí se zaměřuje na obecné vlastnosti finančních produktů a služeb. Tento oddíl se zabývá informacemi, které je třeba zpřístupnit, a obsahuje kompetence související s vhodností produktů a služeb.

Podvodné nabídky a podvody jsou v celém finančním prostředí stále rozšířenější a mohou mít významné finanční důsledky. V zájmu zachování finančního blahobytu by si dospělí měli být vědomi existence podvodných nabídek a podvodů. Oddíl obsahuje kompetence týkající se informovanosti a schopnosti jednotlivců reagovat na podvodné situace, včetně schopnosti oznamovat podvodné nabídky a podvody příslušnému orgánu.

Daně jsou nepostradatelnou součástí finančního prostředí, se kterou se musí jednotlivci v průběhu svého života vypořádat. Kompetence v tomto oddíle se týkají nutnosti, aby si jednotlivci byli vědomi významu daní, jejich schopnosti podávat daňové formuláře a povědomí o důsledcích, pokud tak neučiní. Tento oddíl se rovněž zabývá kompetencemi souvisejícími s veřejnými výdaji pro jednotlivce, aby si byli vědomi toho, k čemu se daně používají.

Poslední soubor kompetencí se zaměřuje na vnější vlivy. Jednotlivci si musí být vědomi toho, že jejich finanční rozhodování může být ovlivněno vnějšími faktory a jejich finanční rozhodnutí mohou mít dopad na společnost jako celek. Kompetence v tomto oddíle se zaměřují na povědomí o těchto faktorech a na význam rozvoje strategií k jejich zmírnění tam, kde je to možné.

2.2. Průřezové rozměry rámce

2.2.1. Digitální finanční kompetence

Původní rámec základních kompetencí zemí G20, OECD a INFE pro finanční gramotnost dospělých byl zveřejněn v roce 2016. Od té doby se digitalizace financí a komunikace

rychle rozšířila a pandemie COVID-19 ji ještě více urychlila. Zboží a služby, včetně finančních produktů a služeb, jsou nyní stále častěji nabízeny prostřednictvím digitálních prostředků a hrozí, že ti, kdo nemají znalosti, dovednosti a postoje, aby je bezpečně používali, zůstanou pozadu.

Nový rámec EU, OECD a INFE lépe integruje digitální finanční kompetence, a to i s ohledem na nedávný vývoj. Digitální finanční kompetence se týkají kompetencí souvisejících s digitálními finančními službami, digitálními nástroji důležitými pro osobní finance, digitálními aktivy nebo veškerými jinými kompetencemi, které se týkají digitálních médií s významem pro osobní finance. Digitální kompetence jsou průřezové a důležité napříč celým rámcem. Tyto kompetence jsou proto horizontálně integrovány do všech tematických oblastí a oddílů, místo aby byly seskupeny do zvláštního oddílu, který by se týkal digitálních finančních kompetencí. Zvláštní pozornost byla věnována flexibilnímu formulování kompetencí s cílem zohlednit možný budoucí vývoj.

Mezi příklady digitálních finančních kompetencí, které byly přidány, patří kompetence v oblasti digitálních měn, digitálních nástrojů a platebních metod, kryptoaktiv, osobních údajů a ochrany osobních údajů, digitálních finančních produktů a služeb, robotického poradenství, internetových podvodných nabídek a podvodů a kybernetických rizik.

Aby bylo snazší digitální finanční kompetence sledovat, byly v tištěné verzi rámce označeny modře¹⁰.

2.2.2. *Kompetence v oblasti udržitelného financování*

Témata udržitelnosti jsou pro osobní finance stále důležitější a v současné době dochází k výraznému nárůstu udržitelných finančních produktů a služeb. V EU se rychlým tempem vyvíjí regulace týkající se udržitelného financování, a zejména zveřejňování informací o udržitelnosti. Jednotlivcům se tak nabízí více příležitostí, jak sladit svá finanční rozhodnutí se svými preferencemi v oblasti udržitelnosti, což může mít rovněž širší společenské důsledky. Může to však také zvýšit složitost finančního prostředí, v němž musí přijímat svá rozhodnutí. Dospěli by měli rozvíjet znalosti, postoje a dovednosti, které jsou nezbytné k přijímání řádných finančních rozhodnutí, jež zohledňují jejich preference v oblasti udržitelnosti (environmentální, sociální a správní).

Kompetence v oblasti udržitelného financování byly v omezené míře zahrnuty do rámce základních kompetencí G20, OECD a INFE pro finanční gramotnost dospělých z roku 2016. Nyní byly lépe začleněny do nového rámce EU, OECD a INFE. Kompetence v oblasti udržitelného financování jsou formulovány tak, aby zohledňovaly i očekávaný vývoj. Je to zvláště náročné vzhledem k vysokému tempu vývoje v oblasti udržitelného financování a technické povaze některých kompetencí.

Podobně jako v případě digitálních finančních kompetencí jsou kompetence v oblasti udržitelného financování horizontálně začleněny do celého rámce, neboť udržitelné financování má vztah k více aspektům osobního financování, a to i nad rámec investic.

---

¹⁰ V některých případech nemusí existovat žádná konkrétní zmínka o digitální nebo online kompetenci, ale vzhledem k tomu, že existuje relevantní digitální rozměr kompetence, který by uživatelé měli vzít v úvahu, byl označen jako modrý.

Některé z nejdůležitějších kompetencí v oblasti udržitelného financování, které byly přidány, se týkají dopadu nákupů na životní prostředí, parametrů udržitelnosti investičních produktů, udržitelných investic, lakování nazeleno, rizik souvisejících s klimatem a označení udržitelnosti.

S cílem usnadnit určování kompetencí v oblasti udržitelného financování rámce byly tyto kompetence v tisknutelné verzi rámce označeny zeleně.

2.2.3. *Finanční odolnost*

Pandemie COVID-19 dále zvýšila potřebu zlepšit finanční odolnost domácností a řešit finanční zranitelnost. Podle údajů Eurostatu nebyla třetina domácností v EU schopna čelit neočekávaným výdajům za normálních okolností, natož během pandemie. Mezinárodní průzkum finanční gramotnosti dospělých provedený OECD a INFE v roce 2020¹¹ ukázal, že již před pandemií měl přibližně každý třetí dospělý v zúčastněných zemích OECD obavy, pokud jde o úhradu běžných životních nákladů. Finanční gramotnost může jednotlivcům pomoci vybudovat si finanční odolnost. Úroveň finanční gramotnosti se však mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva i nadále značně liší, přičemž nejméně finančně gramotné skupiny jsou potenciálně finančně zranitelnější a méně finančně odolné.

Pro účely tohoto rámce je finanční odolnost definována jako schopnost jednotlivců nebo domácností odolávat negativním otřesům s finančními důsledky, zvládat je a zotavit se z nich¹². Může jít jak o makro otřesy (obecné), tak mikro otřesy (týkající se jednotlivce). Důležitými aspekty v tomto ohledu jsou prevence (preventivní opatření) a rychlé zotavení ze závažných negativních finančních dopadů otřesů (schopnost odolat). Finanční odolnost tudíž zahrnuje široký soubor kompetencí.

Rámec finančních kompetencí EU, OECD a INFE pro dospělé určuje kompetence, které jsou pro finanční odolnost nejdůležitější. Může to vládám členských států a příslušným zúčastněným stranám pomoci při využívání rámce pro rozvoj politik a opatření konkrétně zaměřených na budování finanční odolnosti, zejména pokud jde o finančně zranitelné skupiny. Kompetence týkající se finanční odolnosti nejsou zvýrazněny v tisknutelné verzi rámce, ale jsou označeny ve verzi Excel.

2.2.4. *Základní kompetence*

Ačkoli tento rámec zahrnuje širokou škálu kompetencí, které jsou důležité pro jednotlivce, ne všechny jsou nutně považovány za základní. Kromě toho mezinárodní průzkum finanční gramotnosti dospělých provedený OECD a INFE v roce 2020¹³ a předchozí průzkumy finanční gramotnosti dospělých provedené OECD a INFE upozornily na velkou různorodost úrovní finanční gramotnosti nejen mezi jednotlivými zeměmi, ale zejména v rámci samotných zemí.

S cílem usnadnit orientaci a využívání rámce pro tvůrce politik a odborníky z praxe vymezuje kompetence, které jsou obzvláště důležité pro: **i) každodenní život a/nebo**

¹¹ <https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>

¹² Tato definice je v souladu s definicí použitou ve zprávě G20, OECD a INFE o podpoře finanční odolnosti a transformace digitální finanční gramotností <https://www.oecd.org/finance/financial-education/supporting-financial-resilience-and-transformation-through-digital-financial-literacy.htm>

¹³ <https://www.oecd.org/financial/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>

současný či budoucí finanční blahobyt a ii) většinu dospělé populace. Například většina kompetencí v tematické oblasti „peníze a transakce“, „plánování a správa financí“ nebo „finanční prostředí“, jakož i některé kompetence v tematické oblasti „riziko a výnosy“ (např. pojištění a záchrané sítě) se týkají každodenního života většiny dospělých (tj. týkají se bodů i) a ii)). Naproti tomu kompetence související s cizími měnami se týkají pouze určitých dospělých osob (tj. týkají se pouze bodu i)).

Tato kategorizace kompetencí ukazuje, jak si uživatelé mohou vybrat určité kompetence a okamžitě rozpoznat kompetence „základní“ od „pokročilých“ nebo „odborných“. Tato kategorizace není zvýrazněna v tisknutelné verzi rámce, ale pouze ve verzi Excel.

2.3. Nástroj pro filtrování kompetencí podle potřeb uživatele

Tisknutelnou verzi rámce doplňuje verze v Excelu, aby uživatelé mohli kompetence snadněji procházet a filtrovat podle svých potřeb.

Pro odpovídající kompetence se používá pět identifikátorů. Těmito identifikátory jsou 1) digitální finanční kompetence; 2) kompetence v oblasti udržitelného financování; 3) kompetence týkající se finanční odolnosti; 4) kompetence týkající se každodenního života a/nebo současného či budoucího finančního blahobytu a 5) kompetence týkající se velké většiny dospělé populace. Kromě toho jsou zde pro každou kompetenci zahrnuta metadata (identifikační číslo odpovídající textové verzi rámce, tematická oblast, téma, podtéma a to, zda se jedná o povědomí/znalost/pochopení, dovednost/chování nebo důvěru/motivaci/postoj).

Tvůrci politik a odborníci z praxe mohou používat identifikátory podle svých potřeb a filtrovat kompetence, které jsou pro ně nejužitečnější. Mohou například vybrat pouze kompetence z konkrétního dílčího tématu (například „základní informace o riziku“) nebo se zvláštním označením (například kompetence s rozměrem udržitelného financování nebo kompetence týkající se finanční odolnosti). Identifikátory jsou kumulativní, takže je možné odfiltrovat všechny kompetence, které jsou důležité pro velkou většinu obyvatelstva, které jsou důležité pro každodenní život a/nebo současný nebo budoucí finanční blahobyt a které mají rozměr udržitelného financování, pokud například chceme vytvořit učební materiály o základních aspektech udržitelného financování.

V budoucnu by mohly být zváženy další identifikátory, vybízíme však uživatele, aby si zavedli doplňující identifikátory s cílem přizpůsobit rámec svým potřebám. Kompetence mohou být například označeny identifikátory k rozlišení konkrétních případů použití, například při důležitých finančních rozhodnutích v životě.

3. DALŠÍ KROKY

3.1. Usnadnění zavádění rámce pro finanční kompetence pro dospělé

Dokončení rámce finančních kompetencí EU, OECD a INFE pro dospělé je pouhým začátkem. Další krok se bude týkat šíření a usnadnění zavádění rámce mezi členskými státy a zúčastněnými stranami, mimo jiné prostřednictvím **cílených výměn v roce 2022**. Cílem bude podpořit využívání rámce v konkrétních politikách, nástrojích a vzdělávacích materiálech a nabídnout tvůrcům politik a zúčastněným stranám platformu pro výměnu osvědčených postupů a poznatků získaných při zavádění rámce.

3.2. Vytvoření rámce finanční způsobilosti pro děti a mládež (mladší 18 let)

V roce 2022 zahájí útvary Komise a OECD ve spolupráci s členskými státy práci na rámci finančních kompetencí pro děti a mládež (osoby mladší 18 let). Očekává se, že tento rámec bude dokončen do roku 2023.

4. GLOSÁŘ POJMŮ

Tyto definice jsou stanoveny ve stávajících právních aktech EU, vycházejí z příslušných definic nebo ustanovení ve stávajících právních aktech EU nebo jsou založeny na celosvětově uznávaných nástrojích politiky a publikacích OECD. V některých případech byly tyto definice zkráceny nebo zjednodušeny. V případech, kdy byly definice zkráceny, zjednodušeny nebo zavedeny pouze pro účely tohoto dokumentu, nepředstavují ustálenou právní definici.

Pojmy a výrazy definované v tomto glosáři jsou v textu rámce zvýrazněny kurzívou.

- **Kryptoaktiva** digitální zachycení hodnoty nebo práv, které může být převáděno a ukládáno elektronicky pomocí technologie sdíleného registru nebo pomocí podobné technologie (2020/0265 (COD), návrh nařízení o trzích s kryptoaktivy)
- **Elektronický podpis**: data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání (nařízení 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu)
- **Finanční gramotnost**: kombinace finančního povědomí, znalostí, dovedností, postojů a chování nezbytných k přijímání racionálních finančních rozhodnutí a v konečném důsledku k dosažení finančního blahobytu jednotlivců (*doporučení Rady OECD pro finanční gramotnost, 29. října 2020¹⁴*)
- **Finanční vzdělávání**: postup, kterým finanční spotřebitelé/investoři zlepšují své porozumění finančním produktům, pojmům a rizikům a prostřednictvím informací, pokynů a/nebo objektivního poradenství rozvíjejí dovednosti a sebedůvěru, aby si více uvědomovali finanční rizika a příležitosti, činili informovaná rozhodnutí, věděli, kde hledat pomoc, a přijímali další účinná opatření ke zlepšení svého finančního blahobytu (*Zásady OECD a INFE na vysoké úrovni pro vnitrostátní strategie finančního vzdělávání, schválené vedoucími představiteli skupiny G20 v roce 2012*)
- **Finanční odolnost**: schopnost jednotlivců nebo domácností odolávat negativním otřesům s finančními důsledky, zvládat je a zotavit se z nich (*Zpráva G20, OECD a INFE o podpoře finanční odolnosti a transformace prostřednictvím digitální finanční gramotnosti*)

---

¹⁴ Tato definice je v souladu s definicí „kompetence“ uvedenou v doporučení Rady EU; doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG

- **Nestranný:** Pro účely tohoto dokumentu se pojmem „nestranný“ rozumí objektivní a bez střetu zájmů. Upozorňujeme, že se nejedná o právní definici EU.
- **Nezávislé investiční poradenství** (nebo nezávislé finanční poradenství pro účely tohoto rámce): poradenství, které investiční podnik nezávisle poskytuje klientovi, a jestliže tento investiční podnik splňuje řadu požadavků, zejména pokud jde o dostatečný rozsah dostupných finančních nástrojů, jakož i omezení poplatků, provizí nebo jakýchkoli peněžních či nepeněžních výhod vyplácených nebo poskytovaných třetí stranou v souvislosti s poskytováním služby zákazníkovi (na základě ustanovení *směrnice 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů*)
- **Platební účet se základními prvky:** platební účet, který spotřebitelům umožňuje provádět určité transakce, jako je alespoň ukládání peněžních prostředků, výběr peněžní hotovosti a provádění a přijímání platebních transakcí ve prospěch a od třetích stran, včetně provádění úhrad (na základě ustanovení *směrnice 2014/92/EU o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky*)
- **Udržitelná investice:** investice do hospodářské činnosti, která přispívá k environmentálním cílům, nebo investice do hospodářské činnosti, která přispívá k sociálním cílům, nebo investice do lidského kapitálu nebo hospodářsky či sociálně znevýhodněných komunit, za předpokladu, že tyto investice významně nepoškozují žádný z uvedených cílů a společnosti, do nichž je investováno, dodržují postupy řádné správy a řízení (na základě definice v *nařízení 2019/2088 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb*)
- **Osobní údaje:** veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen „subjekt údajů“); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby (*nařízení (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů*)
- **Lakování nazeleno:** získání nespravedlivé konkurenční výhody tím, že se na trh uvede finanční produkt jakožto šetrný k životnímu prostředí, i když ve skutečnosti neodpovídá základním environmentálním standardům (na základě ustanovení *nařízení (EU) 2020/852 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic*)